

«Τό ὀρθόδοξον ἀσκητικόν ἥθος δέν γνωρίζει διχασμούς καί δυϊσμούς, δέν ἀπορρίπτει τήν ζωήν, ἀλλά τήν μεταμορφώνει».

[Πατριαρχία](#) / [Οικουμενικό Πατριαρχείο](#)

Εκδόθηκε και φέτος εκ μέρους του Παναγιωτάτου Οικουμενικού Πατριάρχου, κ.κ. Βαρθολομαίου, ο Κατηχητήριος Λόγος επί τη ενάρξει της Αγίας και Μεγάλης Τεσσαρακοστής. Ο Παναγιώτατος, μεταξύ άλλων, αναφέρει: “Τό ὀρθόδοξον ἀσκητικόν ἥθος δέν γνωρίζει διχασμούς καί δυϊσμούς, δέν ἀπορρίπτει τήν ζωήν, ἀλλά τήν μεταμορφώνει”.

Λόγος Κατηχητήριος ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς (2019)

+ Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ

ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

**ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ,
ΧΑΡΙΣ ΕΙΗ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ,
ΠΑΡ' ΗΜΩΝ ΔΕ ΕΥΧΗ, ΕΥΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΡΗΣΙΣ**

* * *

Χάριτι τοῦ πανδώρου Θεοῦ, ἐφθάσαμεν καί ἐφέτος εἰς τήν Ἁγίαν καί Μεγάλην Τεσσαρακοστήν, εἰς τό στάδιον τῶν ἀσκητικῶν ἀγώνων, διά νά καθάρωμεν ἑαυτούς, συνεργοῦντος τοῦ Κυρίου, ἐν προσευχῇ, ἐν νηστείᾳ καί ταπεινώσει, καί νά εὐτρεπισθῶμεν πρός ἔνθεον βίωσιν τῶν σεπτῶν Παθῶν καί ἐορτασμόν τῆς λαμπροφόρου Ἑγέρσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

Μέσα εἰς ἓνα κόσμον πολλαπλῶν συγχύσεων, ἡ ἀσκητική πεῖρα τῆς Ὁρθοδοξίας ἀποτελεῖ τιμαλφέστατον πνευματικόν κεφάλαιον, ἀνεξάντλητον πηγὴν θεογνωσίας καί ἀνθρωπογνωσίας. Ἡ εὐλογημένη ἄσκησις, τό πνεῦμα τῆς ὁποίας διαποτίζει σύνολον τόν καθ' ἡμᾶς τρόπον τοῦ βίου, – «Ἀσκητισμός εἶναι ὁλόκληρος ὁ Χριστιανισμός»-, δέν ἀποτελεῖ προνόμιον τῶν ὀλίγων ἢ τῶν ἐκλεκτῶν, ἀλλά «ἐκκλησιαστικόν γεγονός», κοινόν ἀγαθόν, κοινήν εὐλογίαν, καί κοινήν κλῆσιν διά πάντας ἀνεξαίρετως τούς πιστούς. Οἱ ἀσκητικοί ἀγῶνες δέν εἶναι, βεβαίως, αὐτοσκοπός, δέν ἰσχύει ἡ ἀρχή «ἡ ἄσκησις διά τήν ἄσκησιν». Ὁ στόχος εἶναι ἡ ὑπέρβασις τοῦ ἰδίου θελήματος καί τοῦ «φρονήματος τῆς σαρκός», ἡ μετάθεσις τοῦ κέντρου τῆς ζωῆς ἀπό τήν ἀτομικήν ἐπιθυμίαν καί τό «δικαίωμα» εἰς τήν «οὐ ζητοῦσαν τά ἑαυτῆς» ἀγάπην, κατὰ τό βιβλικόν, «μηδεὶς τό ἑαυτοῦ ζητεῖτω, ἀλλά τό τοῦ ἑτέρου ἕκαστος»[1].

Αὐτό τό πνεῦμα κυριαρχεῖ καθ' ὅλην τήν μακράν ἱστορικήν πορείαν τῆς Ὁρθοδοξίας. Εἰς τό Νέον Μητερικόν συναντῶμεν μίαν ὑπέροχον περιγραφὴν αὐτοῦ τοῦ ἥθους τῆς παραιτήσεως ἀπό τό «ἐμόν» ἐν ὀνόματι τῆς ἀγάπης: «Παρέβαλόν ποτε σκητιῶται τῇ ὁσίᾳ Σάρρα, ἡ δέ παρέθηκεν αὐτοῖς κανίσκιον μετά χειρῶν· οἱ δέ γέροντες ἀφέντες τά καλά, ἔφαγον τά σαπρά. Εἶπε δέ αὐτοῖς ἡ τιμία Σάρρα· 'ὄντως ἐν ἀληθείᾳ, σκητιῶταί ἐστε'»[2]. Αὐτή ἡ κατανόησις καί ἡ θυσιαστική χρῆσις τῆς ἐλευθερίας εἶναι ξένη πρός τό πνεῦμα τῆς ἐποχῆς μας, τό ὁποῖον ταυτίζει τήν ἐλευθερίαν μέ ἀτομικὰς διεκδικήσεις καί δικαιωματισμόν. Ὁ σύγχρονος «αὐτόνομος» ἄνθρωπος δέν θά ἔτρωγε τούς σαπρούς καρπούς, ἀλλά τούς καλούς, καί θά ἦτο βέβαιος ὅτι τοιοῦτοτρόπως ἐκφράζει καί χρησιμοποιεῖ αὐθεντικῶς καί ὑπευθύνως τήν ἐλευθερίαν του.

Εἰς τό σημεῖον αὐτό εὐρίσκεται ἡ ὑψίστη ἀξία τῆς ὀρθοδόξου θεωρήσεως τῆς ἐλευθερίας διά τόν σύγχρονον ἄνθρωπον. Πρόκειται περὶ μιᾶς ἐλευθερίας, ἡ ὁποία δέν ἀπαιτεῖ ἀλλά μοιράζεται, δέν διεκδικεῖ ἀλλά θυσιάζεται. Ὁ ὀρθόδοξος πιστός γνωρίζει ὅτι ἡ αὐτονομία καί αὐτάρκεια δέν ἀπελευθερώνουν τόν ἄνθρωπον ἀπό

τόν κλοιόν τοῦ ἐγώ, τῆς αὐτοπραγματώσεως καί τῆς αὐτοδικαιώσεως. Ἡ ἐλευθερία, «ἥ Χριστός ἡμᾶς ἠλευθέρωσεν»[3] , ἐνεργοποιεῖ τάς δημιουργικάς δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου, πραγματώνεται ὡς ἄρνησις τοῦ αὐτοεγκλεισμοῦ, ὡς ἀπροϋπόθετος ἀγάπη καί κοινωνία τῆς ζωῆς.

Τό ὀρθόδοξον ἀσκητικόν ἥθος δέν γνωρίζει διχασμούς καί δυϊσμούς, δέν ἀπορρίπτει τήν ζωήν, ἀλλά τήν μεταμορφώνει. Ἡ δυϊστική θεώρησις καί ἀπόρριψις τοῦ κόσμου δέν εἶναι χριστιανική. Ὁ γνήσιος ἀσκητισμός εἶναι φωτεινός καί φιλόανθρωπος. Εἶναι χαρακτηριστικόν τῆς ὀρθοδόξου αὐτοσυνειδησίας, ὅτι ἡ περίοδος τῆς νηστείας εἶναι διαποτισμένη ἀπό σταυροαναστάσιμον χαράν. Καί οἱ ἀσκητικοί ἀγῶνες τῶν ὀρθοδόξων, ὅπως καί συνολικῶς ἡ καθ' ἡμᾶς πνευματικότης καί ἡ λειτουργική ζωή, ἀναδίδουν τό ἄρωμα καί τό φῶς τῆς Ἀναστάσεως. Ὁ Σταυρός εὐρίσκεται εἰς τό κέντρον τῆς ὀρθοδόξου εὐσεβείας, δέν εἶναι ὅμως τό τελικόν σημεῖον ἀναφορᾶς τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτό εἶναι ἡ ἀνεκλάλητος χαρά τῆς Ἀναστάσεως, ὁδόν πρός τήν ὁποίαν ἀποτελεῖ ὁ Σταυρός. Κατά ταῦτα, καί εἰς τήν περίοδον τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ἡ βιωματική πεμπτουσία τῶν Ὄρθοδόξων παραμένει ὁ πόθος τῆς «κοινῆς ἀναστάσεως».

Εὐχεσθε καί προσεύχεσθε, τιμιώτατοι ἀδελφοί καί τέκνα ἐν Κυρίῳ, νά ἀξιωθῶμεν, ἄνωθεν ἐπινεύσει καί ἄρωγῇ, πρεσβείαις δέ τῆς Ἀγιοπρώτου Θεοτόκου καί πάντων τῶν Ἀγίων, νά διατρέξωμεν χριστοπρεπῶς καί χριστοτερπῶς τόν δόλιχον τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ἀσκοῦντες μετ' εὐφροσύνης, ἐν ὑπακοῇ πρός τόν κανόνα τῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως, τό «κοινόν ἄθλημα» τῆς παθοκτόνου νηστείας, προσκαρτεροῦντες τῇ προσευχῇ, βοηθοῦντες τοῖς πάσχουσι καί τοῖς ἐν ἀνάγκαις, συγχωροῦντες ἀλλήλοις καί «ἐν παντί εὐχαριστοῦντες»[4], διά νά προσκυνήσωμεν εὐσεβοφρόνως τά «Ἅγια καί Σωτήρια καί Φρικτά Πάθη» καί τήν ζωηφόρον Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ καί Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, Ὡς ἡ δόξα καί τό κράτος καί ἡ εὐχαριστία εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας. Ἀμήν.

Ἁγία καί Μεγάλη Τεσσαρακοστή ,βιθ´

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως

διάπυρος πρός Θεόν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

Ἀναγνωσθήτω ἐπ' ἐκκλησίας κατὰ τήν Κυριακὴν τῆς Τυρινῆς, ι´ Μαρτίου, ἀμέσως μετὰ τό ἱερόν Εὐαγγέλιον.

[1] Α' Κορ. ι', 24.

[2] Π. Β. Πάσχου (έπιμ.), Νέον Μητερικόν (Άθῆναι: έκδ. Άκρίτας, 1990), 31.

[3] Γαλ. ε', 1.

[4] Πρβλ. Θεσσ. ε', 18.